

WP242 PRILOG – Često postavljana pitanja

1. Koja je svrha prava na prenosivost podataka?

Prenosivošću podataka u osnovi se ispitanicima omogućuje da dobiju i ponovno upotrijebe „svoje” podatke za vlastite potrebe i za različite usluge. Tim im se pravom olakšava premještanje, kopiranje ili prijenos osobnih podataka iz jednog IT okruženja u drugo bez ometanja. Uz to što se tim pravom osigurava osnaživanje potrošača sprečavanjem „ovisnosti o dobavljačima”, očekuje se da će se poticati prilike za inovacije i razmjenu osobnih podataka između voditelja obrade podataka na siguran i zaštićen način pod kontrolom ispitanika.

2. Što omogućuje izvršavanje prava na prenosivost podataka?

Prvo, riječ je o **pravu na primanje osobnih podataka** („u strukturiranom, uobičajeno upotrebljavanom i strojno čitljivom formatu”) koje obrađuje voditelj obrade podataka te njihovu pohranjivanju za naknadnu osobnu upotrebu na osobnom uređaju bez prijenosa drugom voditelju obrade podataka. To pravo omogućuje ispitanicima da na jednostavan način sami upravljaju svojim osobnim podacima.

Drugo, tim se pravom ispitanicima pruža i mogućnost prijenosa vlastitih osobnih podataka od jednog voditelja obrade podataka drugom „bez ometanja” te im se olakšava premještanje, kopiranje ili prijenos osobnih podataka iz jednog IT okruženja u drugo.

3. Koji se alati preporučuju za odgovaranje na zahtjeve za prenosivost podataka?

Prvo, voditelji obrade podataka trebali bi ispitaniku ponuditi mogućnost izravnog preuzimanja i drugo, trebali bi ispitanicima dopustiti izravan prijenos podataka drugom voditelju obrade. To bi se, na primjer, moglo omogućiti stavljanjem na raspolaganje sučelja za programiranje aplikacija.

Ispitanici mogu upotrebljavati i mogućnost pohrane osobnih podataka koju pruža pouzdana treća strana radi čuvanja i pohranjivanja osobnih podataka te omogućivanja pristupa voditelja obrade tim podacima i potrebne obrade osobnih podataka kako bi se podatke moglo jednostavno prenositi od jednog voditelja obrade drugome.

4. Koliko su voditelji obrade podataka odgovorni za podatke koji se prenose ili primaju u okviru izvršavanja prava na prenosivost podataka?

Voditelj obrade podataka koji odgovara na zahtjeve za prenosivost podataka nisu odgovorni za obradu koju provodi ispitanik ili neko drugo društvo koje prima osobne podatke. Istodobno, voditelj obrade koji prima podatke odgovoran je osigurati da su pruženi prenosivi podaci relevantni i da nisu prekomjerni s obzirom na novu obradu podataka, da je u potpunosti obavijestio ispitanika o svrsi te nove obrade i, općenito, da poštuje načela zaštite podataka koja se primjenjuju na obradu podataka u skladu s odredbama iz Opće uredbe o zaštiti podataka.

5. Utječe li izvršavanje prava na prenosivost podataka na prava drugih ispitanika?

Kad pojedinac izvršava svoje pravo na prenosivost podataka (ili neko drugo pravo u okviru Opće uredbe o zaštiti podataka), to čini bez dovođenja u pitanje bilo kojeg drugog prava.

Ispitanik svoja prava može ostvarivati sve dok voditelj obrade podataka i dalje obrađuje podatke. Na primjer, ispitanik se može nastaviti služiti uslugama voditelja obrade podataka i ostvarivati koristi od njih čak i nakon provedbe radnje u pogledu prenosivosti podataka. Isto tako, ako ispitanik želi izvršiti pravo na brisanje svojih osobnih podataka, pravo na protivljenje obradi podataka ili pristup njima, voditelj obrade podataka ne može prethodno ili naknadno izvršavanje prava na prenosivost podataka iskoristiti za odgađanje ili odbijanje izvršavanja drugih prava ispitanika. Osim toga, prenosivost podataka ne pokreće automatski brisanje podataka iz sustavâ voditelja obrade podataka te ne utječe na izvorno razdoblje zadržavanja koje se primjenjuje na podatke koji su preneseni u skladu s pravom na prenosivost podataka.

6. Kad se primjenjuje pravo na prenosivost podataka?

To se novo pravo primjenjuje na temelju **triju kumulativnih uvjeta**.

Prvo, trebalo bi automatski (odnosno isključujući papirnate dokumente) obraditi zatražene osobne podatke na temelju prethodnog pristanka ispitanika ili na temelju izvršenja ugovora u kojem je ispitanik ugovorna stranka.

Drugo, zatraženi osobni podaci trebali bi se odnositi na ispitanika te bi ih on trebao pružiti. Radna skupina iz članka 29. preporučuje voditeljima obrade podataka da ne tumače prestrogo rečenicu „osobni podaci koji se odnose na ispitanika” ako se u skupu podataka koji se odnose na ispitanika i koje je on pružio nalaze podaci o trećim osobama te ih upotrebljava ispitanik koji podnosi zahtjev u osobne svrhe. Uobičajeni su primjeri skupova podataka koji sadržavaju podatke o trećim osobama telefonski zapisi (koji sadržavaju ulazne i izlazne pozive) koje ispitanik želi primiti ili povijesni podaci o bankovnom računu koji uključuju ulazna plaćanja trećih osoba.

Može se smatrati da je osobne podatke pružio ispitanik ako ih je „pružio” svjesno i aktivno, a to su, na primjer, podaci o računu (npr. poštanska adresa, korisničko ime, dob) koji se predaju putem obrazaca na internetu, ali i kad nastaju i kad ih se prikuplja u okviru aktivnosti korisnikâ upotrebom usluge ili uređaja. S druge strane, osobni podaci koji se izvode ili zaključuju na temelju podataka koje je pružio ispitanik, kao što je korisnički profil kreiran analizom sirovih podataka dobivenih pametnim mjerenjem, isključuju se iz područja primjene prava na prenosivost podataka jer ih nije dostavio ispitanik, već ih je kreirao voditelj obrade podataka.

Treći je uvjet da izvršavanje tog novog prava ne bi trebalo negativno utjecati na prava i slobode trećih osoba. Na primjer, ako skup podataka o ispitaniku koji se prenosi sadržava osobne podatke povezane s drugim pojedincima, novi voditelj obrade podataka trebao bi te podatke obrađivati samo ako postoji odgovarajuća pravna osnova za tu obradu. Obično je prikladna obrada pod isključivom kontrolom ispitanika u okviru isključivo osobne ili kućne aktivnosti.

7. Kako obavijestiti ispitanike o tom novom pravu?

Voditelji obrade podataka trebali bi ispitanike obavijestiti o tome da imaju pravo na prenosivost podataka „u sažetom, transparentnom, razumljivom i lako dostupnom obliku, uz uporabu jasnog i jednostavnog jezika”. U tom pogledu radna skupina iz članka 29. preporučuje voditeljima obrade podataka da detaljno objasne razlike među vrstama podataka koje ispitanik može primiti iskorištavanjem prava na prenosivost ili prava na pristup, kao i da

pruže konkretne informacije o pravu na prenosivost podataka prije svakog zatvaranja računara kako bi se ispitaniku omogućilo da preuzme i pohrani svoje osobne podatke.

Nadalje, voditelji obrade podataka koji primaju prenosive podatke na zahtjev ispitanika mogu, kao najbolju praksu, pružiti ispitanicima sve informacije o vrsti osobnih podataka koji su relevantni za pružanje njihovih usluga.

8. Kako voditelj obrade podataka može identificirati ispitanika prije nego što odgovori na njegov zahtjev?

Radna skupina iz članka 29. preporučuje voditeljima obrade podataka da uspostave odgovarajuće postupke kojima se pojedincima omogućuje da podnesu zahtjeve za prenosivost podataka ili dobiju podatke koji se na njih odnose. Voditelji obrade podataka moraju provoditi provjere autentičnosti kako bi jasno utvrdili identitet ispitanika koji traži svoje osobne podatke ili općenito izvršava svoja prava u okviru Opće uredbe o zaštiti podataka.

9. Koji je rok za odgovor na zahtjev za prenosivost?

Člankom 12. voditelju obrade zabranjuje se da naplati naknadu za pružanje osobnih podataka, osim ako voditelj obrade može dokazati da su zahtjevi očito neutemeljeni ili pretjerani, „*osobito zbog njihova učestalog ponavljanja*”. Kad je riječ o pružateljima usluga informacijskog društva ili sličnih internetskih usluga specijaliziranih za automatsku obradu osobnih podataka, prilično je nevjerojatno da bi se odgovaranje na veći broj zahtjeva za prenosivost smatralo prekomjernim opterećenjem. U tim slučajevima radna skupina iz članka 29. preporučuje određivanje razumnog vremenskog roka prilagođenog određenom kontekstu i obavješćivanje ispitanika o tom roku.

10. Na koji se način moraju dostavljati prenosivi podaci?

Osobni podaci trebali bi se prenositi u strukturiranom, uobičajeno upotrebljavanom i strojno čitljivom formatu. Te specifikacije koje se odnose na način prijenosa trebale bi zajamčiti interoperabilnost formata podataka koje pruža voditelj obrade kao željeni rezultat. Ipak, to ne znači da bi voditelji obrade trebali održavati kompatibilne sustave. Osim toga, voditelji obrade trebali bi uz podatke pružiti što je više moguće metapodataka na najvišoj mogućoj razini preciznosti i detalja, kako bi se sačuvalo točno značenje razmijenjenih informacija.

Imajući na umu velik raspon mogućih vrsta podataka koje bi mogao obrađivati voditelj obrade, u Općoj uredbi o zaštiti podataka ne navode se konkretne preporuke u pogledu formata osobnih podataka koje je potrebno pružiti. Najprikladniji formati razlikovat će se od sektora do sektora i moguće je da već postoje prikladni formati, ali format bi uvijek trebalo birati tako da se osigura mogućnost njegova tumačenja.

Radna skupina iz članka 29. snažno potiče suradnju dionika iz industrije i trgovinskih udruženja u izradi zajedničkih interoperabilnih standarda i formata kako bi se postigli ciljevi prava na prenosivost podataka.